

Opracowano na
podstawie: Dz. U. z
2012 r. poz. 855.

USTAWA
z dnia 5 listopada 2009 r.

o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych¹⁾

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady tworzenia, organizacji i działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zwanych dalej „kasami”, i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, zwanej dalej „Kasą Krajową”, oraz zasady sprawowania nadzoru nad kasami i Kasą Krajową.

Art. 2.

Kasa jest spółdzielnią, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z późn. zm.²⁾).

Art. 3.

1. Celem kas jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154, z późn. zm.³⁾).
2. Do rozliczeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.⁴⁾) o bankowych rozliczeniach pieniężnych.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z 2005 r. Nr 122, poz. 1024, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2007 r. Nr 125, poz. 873, z 2008 r. Nr 163, poz. 1014, Nr 225, poz. 1503 oraz z 2009 r. Nr 77, poz. 649.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 48, poz. 447, Nr 167, poz. 1396 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 341.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i poz. 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr

Art. 4.

Do stosunków zobowiązaniowych pomiędzy kasami a ich członkami, o których mowa w art. 3 ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.⁵⁾) w zakresie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Art. 5.

Nazwa „spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa” może być używana wyłącznie przez podmioty zwane „kasami” w rozumieniu ustawy.

Art. 6.

W przypadku gdy kasa została utworzona w zakładzie pracy, warunki współpracy między kasą a pracodawcą oraz zakres świadczeń pracodawcy na rzecz kasy określa umowa.

Art. 7.

1. Utworzenie kasy wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.
2. Z wnioskiem o wydanie zezwolenia występują założyciele kasy. Założyciele kasy są obowiązani ustanowić od 1 do 3 pełnomocników, którzy będą ich reprezentować wobec Komisji Nadzoru Finansowego w okresie poprzedzającym wydanie zezwolenia. Pełnomocnictwo powinno być sporządzone w formie aktu notarialnego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzję w przedmiocie zezwolenia na utworzenie kasy w terminie 3 miesięcy od daty otrzymania wniosku lub jego uzupełnienia.
4. W zezwoleniu na utworzenie kasy Komisja Nadzoru Finansowego określa nazwę i siedzibę kasy oraz zatwierdza jej statut.
5. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wydania zezwolenia na utworzenie kasy, jeżeli:
 - 1) nie zostały spełnione wymagania obowiązujące przy tworzeniu kas;
 - 2) zamierzona działalność naruszałaby przepisy prawa lub nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków;
 - 3) osoby przewidziane do objęcia stanowisk członków zarządu i rady nadzorczej kasy nie spełniają wymagań, o których mowa w art. 18 ust. 1 i 4;
 - 4) wobec osoby przewidzianej do objęcia stanowiska prezesa zarządu kasy zachodzą przesłanki odmowy wyrażenia zgody, o której mowa w art. 21 ust. 2.

229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317 i Nr 168, poz. 1323.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 99, poz. 660 i Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 157, poz. 1241.

6. Wzór wniosku, o którym mowa w ust. 2, określi Komisja Nadzoru Finansowego, po zaopiniowaniu przez Kasę Krajową.

Art. 8.

1. Statut kasy, oprócz spraw określonych w art. 5 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, powinien określać w szczególności:
 - 1) zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej;
 - 2) fundusze oraz zasady gospodarki finansowej.
2. Zmiana statutu kasy wymaga zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu kasy, jeżeli zmiana ta prowadzi do naruszenia przepisów prawa lub bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków.

Art. 9.

W zakresie niezbędnym do wydawania zgód i zezwoleń określonych niniejszą ustawą Komisja Nadzoru Finansowego może żądać przedłożenia przez wnioskodawców stosownych informacji i dokumentów.

Rozdział 2

Członkowie kas, ich prawa i obowiązki

Art. 10.

1. Członkami kasy mogą być osoby fizyczne połączone więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym, a w szczególności:
 - 1) pracownicy zatrudnieni w jednym lub kilku zakładach pracy;
 - 2) osoby należące do tej samej organizacji społecznej lub zawodowej.
2. Członkami kasy mogą być także – działające wśród członków, o których mowa w ust. 1 – organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.⁶⁾), jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, związki zawodowe oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Art. 11.

Ustanie więzi, o której mowa w art. 10, stanowi przyczynę wykreślenia członka kasy, chyba że statut stanowi inaczej.

Art. 12.

1. Członek kasy jest obowiązany wpłacić wkład członkowski w celu korzystania przez spółdzielnię.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2008 r. Nr 209, poz. 1316 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 22, poz. 120 i Nr 157, poz. 1241.

2. Statut może przewidywać sposób i wielkość oprocentowania wkładu członkowskiego.
3. Kwoty wyliczone na podstawie ust. 2 zalicza się na poczet wkładu członkowskiego.
4. Wkład członkowski nie może być wypłacony przed ustaniem członkostwa.

Art. 13.

Każdy członek kasy obowiązany jest posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut.

Art. 14.

1. Kasa jest obowiązana wypłacić po śmierci członka kasy z jego wkładu członkowskiego i oszczędności:
 - 1) kwotę wydatkowaną na koszty pogrzebu członka kasy w wysokości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku – osobie, która przedłoży rachunek stwierdzający wysokość poniesionych przez nią wydatków;
 - 2) kwotę nieprzekraczającą ogółem sumy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie 5 lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę – jeżeli członek kasy pisemnie wskazał kasie osoby, na których rzecz wypłata ma nastąpić; osobami wskazanymi przez członka kasy mogą być jego małżonek, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo;
 - 3) kwotę równą wpłatom na rachunki, dokonanych przez organ rentowy z tytułu świadczeń z ubezpieczeń i zabezpieczeń społecznych, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunków, wskazaną we wniosku organu rentowego skierowanym do kasy, wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat.
2. Sumy określone w ust. 1 nie należą do spadku po członku kasy.
3. Kasa jest zwolniona od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu rentowego dokonała z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części, oraz w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym organ rentowy, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty.
4. Kasa nie odpowiada za szkody wynikające z wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3. Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi organ rentowy, który wystąpił z wnioskiem.

Art. 15.

1. Kasa i Kasa Krajowa jest obowiązana przeciwdziałać wykorzystywaniu swojej działalności dla celów mających związek z przestępstwem, o którym mowa w art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁷⁾), lub aktów terrorystycznych.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr

2. Tryb postępowania kasy i Kasy Krajowej w razie wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, określa odrębna ustawa.

Art. 16.

1. W razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że działalność kasy i Kasy Krajowej jest wykorzystywana w celu ukrycia działań przestępczych lub dla celów mających związek z przestępstwem skarbowym lub innym przestępstwem niż przestępstwo, o którym mowa w art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub akt terrorystyczny – kasa lub Kasa Krajowa zawiadamia o tym prokuratora, Policję albo inny właściwy organ uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego.
2. Prokurator, Policja albo inny właściwy organ uprawniony do prowadzenia postępowania przygotowawczego, który otrzymał zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, może żądać uzupełnienia informacji, także w toku czynności podejmowanych na podstawie art. 307 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.⁸⁾).

Rozdział 3 Organy kas

Art. 17.⁹⁾

1. Organami kasy są:
 - 1) walne zgromadzenie;
 - 2) rada nadzorcza;
 - 3) zarząd.
2. Statut kasy może postanowić, że jeżeli ilość członków przekroczy liczbę w nim określoną, walne zgromadzenie członków zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli. W takim przypadku statut kasy określa zasady ustalania liczby przedstawicieli i ich wyboru oraz czas trwania przedstawicielstwa.

243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344 oraz z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317 i Nr 168, poz. 1323.

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323 i Nr 178, poz. 1375.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym w wyniku uwzględnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 stycznia 2012 r. sygn. akt Kp 10/09 (M.P. poz. 20).

Art. 18.

1. Członkami rady nadzorczej i zarządu kasy mogą być wyłącznie osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo skarbowe, z uwzględnieniem art. 21 ust. 2.
2. W radzie nadzorczej i w zebraniu przedstawicieli kasy udział pracowników kasy, będących jej członkami, nie może przekroczyć 1/3 składu rady nadzorczej lub zebrania przedstawicieli.
3. Kasa informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o zmianie jej składu niezwłocznie po jej powołaniu lub po dokonaniu zmiany jej składu, przekazując jednocześnie informację o spełnianiu przez członków rady wymogów, o których mowa w ust. 1.
4. Członkowie zarządu kasy powinni posiadać kwalifikacje niezbędne do kierowania działalnością kasy oraz dawać rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą.
5. W celu zapewnienia spełniania przez członków zarządu kasy określonego w ust. 4 wymogu posiadania kwalifikacji niezbędnych do kierowania działalnością kasy, minister właściwy do spraw instytucji finansowych może określić, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej, minimalne wymogi kwalifikacyjne dla członków zarządów kas.

Art. 19.

1. Członkowie organów kasy wykonują swoje funkcje nieodpłatnie. Przysługuje im jedynie zwrot prawidłowo udokumentowanych faktycznie poniesionych wydatków związanych z prowadzeniem spraw kasy, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Statut kasy może przewidywać wynagrodzenie dla członków zarządu na podstawie stosunku pracy lub innego odrębnego stosunku prawnego pozostającego w związku z pełnioną funkcją.

Art. 20.

W skład zarządu wchodzi od 3 do 5 członków kasy powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą.

Art. 21.

1. Powołanie prezesa zarządu kasy następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza.
2. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie osoby, o której mowa w ust. 1, jeżeli:
 - 1) była ona prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego;
 - 2) spowodowała udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej;
 - 3) został wobec niej orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni;
 - 4) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 18 ust. 4.

3. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie osoby, o której mowa w ust. 1, jeżeli:
 - 1) jest prowadzone przeciwko niej postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe;
 - 2) była ona prawomocnie skazana za przestępstwo inne niż określone w ust. 2 pkt 1.
4. Jeżeli statut kasy przewiduje kadencyjność zarządu, a powołanie dotyczy kolejnej kadencji tej samej osoby, nie stosuje się w stosunku do niej przepisu ust. 1, o ile nie zachodzą w stosunku do niej przesłanki określone w ust. 2 i 3.
5. Decyzja, o której mowa w ust. 1, może określać termin, do którego powinno nastąpić powołanie osoby, o której mowa w ust. 1. W przypadku niepowołania osoby, której dotyczy decyzja, we wskazanym terminie, decyzja wygasa. Przepisu art. 162 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 22.

1. W kasie działa w charakterze opiniodawczym komisja kredytowa.
2. Członkowie komisji kredytowej nie mogą być członkami rady nadzorczej lub zarządu.

Art. 23.

Do zadań komisji kredytowej należy w szczególności przedstawianie zarządowi:

- 1) opinii w sprawie wniosków o udzielenie pożyczek i kredytów;
- 2) propozycji w przedmiocie wyboru zabezpieczenia pożyczek i kredytów;
- 3) propozycji warunków, na jakich można udzielić pożyczek i kredytów;
- 4) projektów wniosków w sprawie przedłużenia terminu spłaty pożyczek i kredytów oraz przymusowego ściągnięcia niespłaconych w terminie pożyczek i kredytów.

Rozdział 4

Gospodarka finansowa kas

Art. 24.

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego kasy są obowiązane posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.
2. Funduszami własnymi kasy są:
 - 1) fundusz udziałowy – powstający z wpłat udziałów członkowskich;
 - 2) fundusz zasobowy – powstający z wpłat wpisowego wnoszonego przez członków oraz nadwyżki bilansowej;
 - 3) za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, zobowiązania z tytułu przyjęcia przez kasę – otrzymanych z funduszu stabilizacyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20% tej kwoty – środków pieniężnych spełniających zgodnie z umową łącznie następujące warunki:
 - środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat (okres umowy),

- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy na jej wniosek, przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego pod warunkiem spełnienia wymogu, o którym mowa w ust. 5,
 - środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji,
 - zwrot środków pieniężnych nie jest zabezpieczony przez kasę bezpośrednio lub pośrednio;
- 4) inne pozycje bilansowe kasy, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Fundusze własne pomniejsza się o:
- 1) stratę z lat ubiegłych;
 - 2) stratę w trakcie zatwierdzania;
 - 3) stratę bieżącego okresu;
 - 4) inne pomniejszenia funduszy własnych kasy określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.
4. Komisja Nadzoru Finansowego może zaliczyć do funduszy własnych kas określoną część dodatkowej odpowiedzialności członków, przy czym suma kwoty dodatkowej odpowiedzialności członków, o której mowa w art. 26 ust. 3, i kwoty, o której mowa w ust. 2 pkt 3, nie może przewyższać 50% sumy funduszy udziałowego i podstawowego.
5. Kasa jest obowiązana utrzymać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 5%.
6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej, sposób i szczegółowe zasady obliczania współczynnika wypłacalności kasy, mając na względzie w szczególności konieczność uwzględnienia rodzajów i poziomu ryzyka występującego w działalności kasy oraz wymaganego poziomu funduszy własnych przez kasę.

Art. 25.

Kasa tworzy fundusz oszczędnościowo-pożyczkowy będący w dyspozycji kasy, powstający z wkładów członkowskich, o których mowa w art. 12, oraz gromadzonych przez członków oszczędności.

Art. 26.

1. Nadwyżka bilansowa zostaje przeznaczona na zwiększenie funduszu zasobowego lub uzupełnienie udziałów uprzednio przeznaczonych na pokrycie straty bilansowej.
2. Straty bilansowe kas pokrywane są z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy – z funduszu udziałowego.
3. Odpowiedzialność członków kas za straty powstałe w kasie, może zostać podwyższona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

Art. 27.

Kasa może potrącić z wkładu członkowskiego i oszczędności wymagalną kwotę pożyczki, kredytu albo ich rat.

Art. 28.

Oszczędności członka kasy złożone w kasie, niezależnie od ilości dowodów na złożone oszczędności, zapisuje się na imiennym rachunku członka kasy i są one wolne od zajęcia na podstawie tytułu wykonawczego sądowego i administracyjnego do wysokości równej trzykrotnemu przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 29.

1. Umowa pożyczki lub kredytu, niezależnie od wartości pożyczki lub kredytu, powinna być sporządzona w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
2. Podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki zabezpieczającej kredyt lub pożyczkę udzielaną przez kasy stanowi oświadczenie właściciela nieruchomości o ustanowieniu hipoteki na rzecz kasy z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 30.

1. Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi kasy oraz zobowiązań tego członka wynikających z udzielonych poręczeń, nie może przekraczać 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 25, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 34.
2. W przypadku pożyczek i kredytów udzielanych na cele związane z działalnością gospodarczą łączna kwota takich pożyczek i kredytów udzielonych jednemu członkowi oraz udzielonych mu zobowiązań pozabilansowych nie może przekraczać 15% funduszy własnych kasy.

Art. 31.

1. Kasa może udzielać pożyczek i kredytów członkom rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej, jeżeli:
 - 1) pożyczka lub kredyt nie są udzielane na warunkach bardziej korzystnych niż określone dla innych członków;
 - 2) kwota pożyczek i kredytów udzielanych łącznie tym osobom nie przekracza 20% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 25.
2. Udzielenie kredytu lub pożyczki członkowi zarządu wymaga uchwały rady nadzorczej. O udzieleniu kredytu lub pożyczki członkowi rady nadzorczej lub komisji kredytowej decyduje zarząd, informując o podjętej uchwale radę nadzorczą.

Art. 32.

Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych wszystkim członkom na cele związane z działalnością gospodarczą nie może przekraczać 150% funduszy własnych kasy.

Art. 33.

Członkowie rady nadzorczej, zarządu i komisji kredytowej nie mogą poręczać pożyczek i kredytów udzielonych przez kasę, w której pełnią funkcję.

Art. 34.

Członek kasy nie może być jednocześnie poręczycielem więcej niż dwóch pożyczek lub kredytów łącznie, udzielonych przez kasę, której jest członkiem.

Art. 35.

W razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Art. 36.

1. Zasady udzielania pożyczek oraz ich spłaty określa statut kasy.
2. Do umów kredytowych zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 69, 70, 74 – 78 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.
3. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.¹⁰⁾).

Art. 37.

1. Środki pieniężne, które nie są wykorzystywane na pożyczki i kredyty dla członków kasy, mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności:
 - 1) w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski;
 - 2) jako lokaty, wkłady lub udziały w Kasie Krajowej;
 - 3) jako lokaty w bankach;
 - 4) w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.¹¹⁾).
2. Łączna kwota lokat w jednym banku, wartość wkładu, udziału, jednostek uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju nie może przekraczać 8% aktywów kasy. Ograniczenia tego nie stosuje się do papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1.
3. Łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 100% funduszy własnych kasy. Jednakże w pierwszych 3 latach działalności kasy łączna wartość zakupionych przez kasę środków trwałych nie może przekroczyć 5% wysokości aktywów na dzień zakupu.

Art. 38.

1. Kasa ma obowiązek utrzymywać rezerwę płynną w wysokości nie mniejszej niż 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1030, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1693, z 2005 r. Nr 157, poz. 1316.

¹¹⁾ Zmiany niniejszej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 183, poz. 1537 i 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341 i Nr 168, poz. 1323.

2. Rezerwę płynną stanowią środki pieniężne zgromadzone w kasie w formie gotówki lub w innych formach ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego na umotywowany wniosek Kasy Krajowej.

Art. 39.

Komisja Nadzoru Finansowego w przypadku szczególnego zagrożenia płynności kasy lub stwierdzenia nieprawidłowości w jej działaniu może, na umotywowany wniosek Kasy Krajowej, podwyższyć limit rezerwy płynnej.

Art. 40.

1. Kasy są obowiązane realizować wpłaty dokonywane gotówką oraz polecenia przelewu dotyczące należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.¹²⁾) oraz rozporządzenia nr 2913/92/EWG z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1992), ostatnio zmienionego aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 236 z 23.09.2003), bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych od dnia przyjęcia gotówki lub obciążenia rachunku członka kasy.
2. W razie niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 1, kasa obowiązana jest do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego odsetek w wysokości przewidzianej dla odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych.
3. Do odpowiedzialności kas z tytułu niedopełnienia obowiązku określonego w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa o odpowiedzialności podatkowej inkasenta.

Rozdział 5

Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa

Art. 41.

1. Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze.
2. Kasy zrzeszają się w Kasie Krajowej. Członkami Kasy Krajowej są wyłącznie kasy.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 105, poz. 721, Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378, Nr 195, poz. 1414 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109 i Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317 i Nr 168, poz. 1323.

Art. 42.

Celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej kas, a w szczególności udzielanie kasom wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego, oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Art. 43.

Kasa Krajowa nie może prowadzić działalności innej niż działalność określona w niniejszej ustawie lub ustawach odrębnych.

Art. 44.

1. Kasa Krajowa obowiązana jest prowadzić działalność na rzecz swoich członków polegającą na:
 - 1) reprezentowaniu interesów kas przed organami administracji państwowej i organami samorządu terytorialnego, a także w organizacjach międzynarodowych;
 - 2) wyrażaniu opinii o projektach aktów prawnych dotyczących kas;
 - 3) zapewnianiu doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego;
 - 4) organizowaniu szkoleń i prowadzeniu działalności wydawniczej związanej z działalnością kas;
 - 5) opracowywaniu standardów świadczenia usług i prowadzenia dokumentacji przez kasy oraz systemów informatycznych dla kas;
 - 6) przyjmowaniu lokat;
 - 7) udzielaniu pożyczek i kredytów kasom;
 - 8) pośredniczeniu w przeprowadzaniu rozliczeń, o których mowa w art. 3 ust. 1, oraz wydawaniu kart płatniczych, jeżeli kasa nie wybierze innego sposobu prowadzenia tej działalności;
 - 9) udzielaniu pomocy nowo powstającym kasom.
2. Kasa Krajowa może prowadzić na rzecz kasy lub jej członków, działalność inną niż określona w ust. 1, na podstawie umowy zawartej z tą kasą, o czym informuje Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Kasa Krajowa przeprowadza lustrację zrzeszonych kas zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze. Przepisy tej ustawy o związkach rewizyjnych dotyczące lustracji stosuje się odpowiednio do Kasy Krajowej.

Art. 45.

1. Członek Kasy Krajowej jest obowiązany wnieść wpisowe oraz wpłacić zadeklarowane udziały.
2. Wysokość wpisowego, wysokość jednego udziału oraz minimalną liczbę udziałów, którą jest obowiązany zadeklarować członek Kasy Krajowej, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 46.

1. Kasy zrzeszone w Kasie Krajowej są obowiązane do wnoszenia do Kasy Krajowej rocznej składki z funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego, o którym mowa w art. 25.
2. Składka, o której mowa w ust. 1, jest wnoszona w wysokości nie większej niż 0,024% aktywów kasy wykazywanych według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego i jest przeznaczona na pokrycie kosztów działalności Kasy Krajowej oraz nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość składki, terminy uiszczania, sposób obliczania składki oraz podział składki pomiędzy Kasę Krajową a Komisję Nadzoru Finansowego, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru oraz prawidłową realizację zadań Kasy Krajowej.

Art. 47.

Organami Kasy Krajowej są:

- 1) walne zgromadzenie;
- 2) rada nadzorcza;
- 3) zarząd.

Art. 48.

1. Walne zgromadzenie jest najwyższym organem Kasy Krajowej.
2. Każdemu członkowi Kasy Krajowej przysługuje jeden głos na walnym zgromadzeniu, bez względu na ilość posiadanych udziałów.
3. Na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej kasa jest reprezentowana przez pełnomocnika wybranego przez radę nadzorczą kasy spośród członków kasy, z wyłączeniem członków zarządu kasy.

Art. 49.

1. Rada nadzorcza wybierana spośród pełnomocników reprezentujących kasy na walnym zgromadzeniu Kasy Krajowej sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Kasy Krajowej.
2. Do członków rady nadzorczej Kasy Krajowej przepisy art. 18 ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Kasa Krajowa informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie rady nadzorczej oraz o zmianie jej składu niezwłocznie po jej powołaniu lub po dokonaniu zmiany jej składu.

Art. 50.

Zarząd kieruje działalnością Kasy Krajowej oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

Art. 51.

1. Zarząd składa się z 3 do 5 osób powoływanych przez radę nadzorczą. Powołanie trzech członków zarządu, w tym prezesa, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza Kasy Krajowej.

2. Członkowie zarządu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Kasie Krajowej nie mogą pełnić żadnych funkcji lub być pracownikami kas oraz w innych podmiotach nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:
 - 1) był on prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe;
 - 2) spowodował udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej;
 - 3) został wobec niego orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni;
 - 4) nie daje rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Kasą Krajową;
 - 5) nie posiada wykształcenia i doświadczenia zawodowego niezbędnego do kierowania instytucją finansową.
4. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:
 - 1) jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe;
 - 2) był on prawomocnie skazany za przestępstwo inne niż określone w ust. 3 pkt 1.
5. Jeżeli statut Kasy Krajowej przewiduje kadencyjność zarządu, a powołanie członka zarządu dotyczy kolejnej kadencji tej samej osoby, nie stosuje się w stosunku do tej osoby przepisu ust. 1, o ile nie zachodzą w stosunku do niej przesłanki określone w ust. 3 i 4.
6. Decyzja, o której mowa w ust. 1, może określać termin, do którego powinno nastąpić powołanie członka zarządu Kasy Krajowej. W przypadku niepowołania osoby, której dotyczy decyzja, we wskazanym terminie, decyzja wygasa. Przepisu art. 162 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 52.

1. Organem opiniodawczym jest komisja funduszu stabilizacyjnego.
2. Komisja funduszu stabilizacyjnego składa się z 7 członków: przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków, powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą na wniosek zarządu.
3. Członkami komisji funduszu stabilizacyjnego mogą być osoby, które nie były prawomocnie skazane za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo skarbowe.
4. Do zadań komisji funduszu stabilizacyjnego należy w szczególności opiniowanie:
 - 1) wniosków o kredyty stabilizacyjne oraz o udzielanie innej pomocy, w tym bezzwrotnej;
 - 2) rodzaju i wysokości zabezpieczeń udzielanych kredytów stabilizacyjnych;
 - 3) wniosków w sprawie prolongaty spłaty kredytów stabilizacyjnych.

Art. 53.

1. Statut Kasy Krajowej, oprócz spraw określonych w art. 5 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, powinien określać w szczególności:
 - 1) zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej;
 - 2) fundusze oraz zasady gospodarki finansowej.
2. Zmiana statutu Kasy Krajowej wymaga zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego.
3. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu Kasy Krajowej, jeżeli zmiana ta mogłaby prowadzić do naruszenia przepisów prawa, bezpieczeństwa środków gromadzonych w kasach lub bezpieczeństwa lokat kas gromadzonych przez Kasę Krajową.

Art. 54.

1. Funduszami własnymi Kasy Krajowej są:
 - 1) fundusz udziałowy – powstający z wpłat udziałów członkowskich;
 - 2) fundusz zasobowy – powstający z wpłat wpisowego wnoszonego przez członków.
2. Szczegółowe zasady gospodarowania funduszami, o których mowa w ust. 1, określa statut Kasy Krajowej.

Art. 55.

1. Dla realizacji celów, o których mowa w art. 42, kasy wnoszą na wyodrębniony w Kasie Krajowej fundusz stabilizacyjny środki w wysokości co najmniej 1% i nie więcej niż 3% ich aktywów.
2. Statut Kasy Krajowej określa szczegółowe zasady tworzenia funduszu stabilizacyjnego i jego przeznaczenie.
3. Wolne środki pieniężne funduszu stabilizacyjnego mogą być inwestowane wyłącznie w obligacje i inne papiery wartościowe emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego.
4. Ze środków funduszu stabilizacyjnego nie mogą być pokrywane straty bilansowe Kasy Krajowej.

Art. 56.

1. Środki finansowe pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności: w papiery wartościowe, lokaty w bankach oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego.
2. Do wartości inwestycji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 37 ust. 2.

Art. 57.

1. Kasa Krajowa prowadzi działalność niezarobkową.
2. Nadwyżka bilansowa Kasy Krajowej powiększa fundusz stabilizacyjny, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Strata bilansowa Kasy Krajowej pokrywana jest w pierwszej kolejności z nadwyżki bilansowej przyszłych okresów.

Art. 58.

W razie ustania członkostwa w Kasie Krajowej wkłady wniesione przez kasę na fundusz stabilizacyjny, o których mowa w art. 55 ust. 1, podlegają zwrotowi z zachowaniem następujących zasad:

- 1) zwrot następuje z wolnych środków funduszu stabilizacyjnego proporcjonalnie do wysokości wkładów wniesionych przez poszczególnych członków;
- 2) kwota wolnych środków funduszu stabilizacyjnego jest ustalana na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok, w którym były członek wystąpił z żądaniem zwrotu;
- 3) kwota podlegająca zwrotowi płatna jest jednorazowo w ciągu 30 dni, licząc od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego Kasy Krajowej za rok, w którym zgłoszono żądanie zwrotu.

Art. 59.

W razie połączenia kasy z inną kasą będącą członkiem Kasy Krajowej wkłady członkowskie kasy przejmowanej stają się wkładami członkowskimi kasy przejmującej.

Rozdział 6

Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową

Art. 60.

Działalność kas i Kasy Krajowej podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego w zakresie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie i w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119, z późn. zm.¹³⁾).

Art. 61.

1. Celem nadzoru nad kasami jest zapewnienie:
 - 1) stabilności finansowej kas;
 - 2) prawidłowości prowadzonej przez kasy działalności finansowej;
 - 3) bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych w kasach;
 - 4) zgodności działalności kas z przepisami niniejszej ustawy.
2. Celem nadzoru nad Kasą Krajową jest zapewnienie:
 - 1) stabilności finansowej Kasy Krajowej;
 - 2) prawidłowości wykorzystania funduszu stabilizacyjnego;
 - 3) zgodności działalności Kasy Krajowej z przepisami niniejszej ustawy.

¹³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 49, poz. 328, z 2008 r. Nr 209, poz. 1317, Nr 228, poz. 1507 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649 i Nr 165, poz. 1316.

Art. 62.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych może określić, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej, wiążące kasy normy dopuszczalnego ryzyka w ich działalności, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa działalności kas i Kasy Krajowej oraz zgromadzonych w nich środków.
2. Komisja Nadzoru Finansowego może wydawać, po zasięgnięciu opinii Kasy Krajowej, rekomendacje dotyczące dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania kasami.

Art. 63.

1. Kasa Krajowa sprawuje kontrolę kas w zakresie zgodności ich działalności z przepisami prawa oraz prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej.
2. Kasa Krajowa działając przez upoważnione przez nią osoby, zwane dalej „kontrolerami”, jest uprawniona do:
 - 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona działalność kasy, w takich dniach i godzinach, w jakich jest lub powinna być prowadzona ta działalność;
 - 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień oraz okazania dokumentów lub innych nośników informacji, jak również udostępnienia danych związanych z działalnością kasy, a organy kasy i jej pracownicy obowiązani są do udzielania żądanych wyjaśnień i wszelkiej pomocy.
3. Kasa Krajowa przeprowadza czynności kontrolne zgodnie z zasadami i metodyką opracowaną przez jej radę nadzorczą.

Art. 64.

1. Czynności kontrolne podejmowane w kasach oraz w Kasie Krajowej przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, zwanych dalej „inspektorami”, są wykonywane po okazaniu upoważnienia wydanego przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego oraz legitymacji służbowej.
2. Komisja Nadzoru Finansowego oraz osoby wykonujące czynności nadzoru nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wynikłą ze zgodnego z przepisami ustaw działania lub zaniechania, które pozostaje w związku ze sprawowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego nadzorem nad działalnością kas.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego i Kasy Krajowej szczegółowe zasady i tryb wykonywania czynności kontrolnych w kasach i w Kasie Krajowej, uwzględniając konieczność skutecznego sprawowania nadzoru oraz prawidłową realizację zadań Kasy Krajowej.

Art. 65.

1. Czynności kontrolne, o których mowa w art. 63 i 64, wykonywane są w zespole co najmniej dwuosobowym, zwanym dalej „zespołem inspekcyjnym”.
2. Zespół inspekcyjny powinien kontrolować dokumenty źródłowe w pomieszczeniach kasy.

Art. 66.

Czynności podejmowane przez Kasę Krajową w ramach kontroli działalności kas polegają w szczególności na:

- 1) analizie bilansu kas;
- 2) badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez kasy;
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek przez kasy z przepisami art. 29–32 i art. 36;
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek kas;
- 5) badaniu stosowanego oprocentowania kredytów i pożyczek oraz złożonych oszczędności i lokat w kasach;
- 6) badaniu sytuacji finansowej kas.

Art. 67.

Czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością kas polegają w szczególności na:

- 1) analizie sprawozdań finansowych kas;
- 2) badaniu realizacji obowiązku utrzymywania płynności płatniczej przez kasy;
- 3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek przez kasy z przepisami art. 29–32 i art. 36;
- 4) badaniu zabezpieczenia i terminowości spłaty kredytów i pożyczek kas;
- 5) badaniu sytuacji finansowej kas;
- 6) badaniu jakości aktywów i zobowiązań pozabilansowych;
- 7) ocenie poziomu kapitałów.

Art. 68.

1. Czynności podejmowane przez Komisję Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru nad działalnością Kasy Krajowej polegają w szczególności na:
 - 1) badaniu sposobu wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego;
 - 2) badaniu zasad, metod i standardów realizacji celu, o którym mowa w art. 42;
 - 3) badaniu zgodności prowadzonej działalności z przepisami niniejszej ustawy.
2. Komisja Nadzoru Finansowego ma prawo kontroli metodyki i zasad wykonywania przez Kasę Krajową czynności kontrolnych w kasach w zakresie ich efektywności i adekwatności.
3. Komisja Nadzoru Finansowego może zalecić Kasie Krajowej dokonanie zmian w metodyce i zasadach określających sposób i zakres przeprowadzania kontroli w kasach.

Art. 69.

1. Na żądanie inspektora wykonującego czynności kontrolne kasa oraz Kasa Krajowa są obowiązane sporządzić kopie dokumentów i nośników informacji oraz opartych na tych dokumentach opracowań, zestawień i obliczeń.
2. Na żądanie inspektora wykonującego czynności kontrolne każdy pracownik kasy i Kasy Krajowej obowiązany jest udzielić wyjaśnień ustnych lub pisemnych z zakresu objętego kontrolą w wyznaczonym terminie.

3. Kontrole są przeprowadzane po uprzednim pisemnym zawiadomieniu kasy o terminie i czasie planowanej kontroli, składzie zespołu inspekcyjnego oraz zakresie informacji niezbędnej do przygotowania przez jednostkę.
4. Z przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół.
5. Protokół sporządza się w terminie 30 dni roboczych od dnia zakończenia kontroli i przeznaczają dla:
 - 1) zarządu kasy;
 - 2) rady nadzorczej kasy;
 - 3) Komisji Nadzoru Finansowego;
 - 4) Kasy Krajowej.
6. Protokół podpisują kierujący kontrolą oraz dwaj członkowie zarządu jednostki kontrolowanej, w terminie 14 dni roboczych od dnia przedłożenia protokołu do podpisu.
7. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości Komisja Nadzoru Finansowego przedstawia jednostce kontrolowanej zalecenia pokontrolne.
8. Zalecenia pokontrolne są przekazywane jednostce kontrolowanej nie później niż w terminie 30 dni roboczych od dnia doręczenia Komisji Nadzoru Finansowego podpisanego protokołu.
9. W uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 6, może być przedłużony do 2 miesięcy.

Art. 70.

1. Kasa Krajowa po stwierdzeniu w toku czynności kontrolnych istotnych nieprawidłowości przedstawia kasie zalecenia w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, powiadamiając o tym jednocześnie Komisję Nadzoru Finansowego.
2. W przypadku nieusunięcia w wyznaczonym terminie uchybień, o których mowa w ust. 1, Kasa Krajowa zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może po uprzednim upomnieniu na piśmie zastosować środki nadzorcze, o których mowa w art. 71 ust. 2.

Art. 71.

1. Komisja Nadzoru Finansowego w ramach nadzoru może zalecić kasie w szczególności:
 - 1) podjęcie środków koniecznych do przywrócenia płynności płatniczej lub osiągnięcia i przestrzegania norm, o których mowa w niniejszej ustawie;
 - 2) usunięcie w wyznaczonym czasie stwierdzonych uchybień;
 - 3) zwiększenie funduszy własnych;
 - 4) zaniechanie określonych form reklamy.
2. W przypadku stwierdzenia, że kasa nie realizuje zaleceń, a także gdy działalność kasy wykonywana jest z naruszeniem przepisów prawa lub statutu albo stwarza zagrożenie dla interesów członków kasy, Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej po uprzednim upomnieniu na piśmie, może:
 - 1) wystąpić do właściwego organu kasy o odwołanie członków jej zarządu bezpośrednio odpowiedzialnych za stwierdzone uchybienia;

- 2) zawiesić w czynnościach poszczególnych członków zarządu kasy, o których mowa w pkt 1, do czasu rozpatrzenia wniosku o ich odwołanie; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji przez kasę w zakresie jej praw i obowiązków majątkowych;
 - 3) nakazać kasie ograniczenie zakresu działalności;
 - 4) nakazać kasie zaprzestania prowadzenia określonej działalności.
3. Decyzja Komisji Nadzoru Finansowego o zaprzestaniu prowadzenia określonej działalności kasy może zawierać warunki i terminy.
4. Komisja Nadzoru Finansowego może także zawiesić w czynnościach członka zarządu w przypadku:
- 1) przedstawienia mu zarzutów w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe;
 - 2) spowodowania znaczących strat majątkowych kasy.

Postanowienia ust. 2 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

5. Członek zarządu informuje Komisję Nadzoru Finansowego o postawieniu mu zarzutów w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe w terminie 30 dni od daty postawienia zarzutów.
6. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje członka zarządu kasy w przypadku prawomocnego skazania go za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego oraz w przypadku niedopełnienia przez niego obowiązku, o którym mowa w ust. 5, chyba że postawione zarzuty dotyczą przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego.

Art. 72.

1. W razie niewykonywania zaleceń, o których mowa w art. 71 ust. 1, oraz obowiązków, o których mowa w art. 75, Komisja Nadzoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może nakładać na członków zarządu kasy kary pieniężne do wysokości sześciokrotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), ustalonego na dany rok na podstawie odrębnych przepisów w dniu nałożenia kary.
2. Kara nie może być nałożona, jeżeli od uzyskania przez Komisję Nadzoru Finansowego wiadomości o czynie określonym w ust. 1 upłynęło więcej niż 6 miesięcy albo od popełnienia tego czynu upłynęło więcej niż 2 lata.
3. Wymierzenie kary pieniężnej nie stanowi przeszkody do zastosowania innych środków przewidzianych w niniejszej ustawie.
4. Kwoty wyegzekwowane z tytułu kar pieniężnych powiększają fundusz stabilizacyjny prowadzony przez Kasę Krajową.
5. Kara, o której mowa w ust. 1, podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 73.

1. W przypadku powstania groźby zaprzestania spłacania długów przez kasę lub gdy jej działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie przepisów prawa, lub jeżeli zarząd nie przekaze programu postępowania naprawczego zgodnie z art. 76 albo gdy realizacja tego programu okaże się nieskuteczna, Komisja Nad-

- zoru Finansowego z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej może podjąć decyzję o ustanowieniu zarządcy komisarycznego. Ustanowienie zarządcy komisarycznego nie wpływa na organizację i sposób działania kasy, z wyjątkiem zmian przewidzianych niniejszą ustawą.
2. Ustanowienie zarządcy komisarycznego może trwać nie dłużej niż 6 miesięcy.
 3. Z dniem ustanowienia zarządcy komisarycznego członkowie zarządu kasy zostają odwołani z mocy prawa, a udzielone wcześniej prokury i pełnomocnictwa wygasają. Kompetencje innych organów kasy ulegają zawieszeniu. Na zarządcę komisarycznego przechodzi prawo podejmowania decyzji we wszystkich sprawach kasy, z wyjątkiem wprowadzania zmian w statucie kasy.
 4. Zarządca komisaryczny wykonuje również zadania określone w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o ustanowieniu zarządcy komisarycznego.
 5. Zarządca komisaryczny opracowuje i uzgadnia z Komisją Nadzoru Finansowego program postępowania naprawczego, kieruje jego realizacją oraz informuje Komisję Nadzoru Finansowego, Kasę Krajową i radę nadzorczą kasy o wynikach jego realizacji.
 6. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, rada nadzorcza kasy może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przepisu art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.
 7. Koszty związane z wykonywaniem funkcji zarządcy komisarycznego obciążają koszty działalności kasy. Wynagrodzenie zarządcy komisarycznego ustala Komisja Nadzoru Finansowego po zasięgnięciu opinii Kasy Krajowej, z tym że w kasach, w których w statutach przewidziano wynagrodzenie dla prezesa zarządu, wynagrodzenie zarządcy komisarycznego nie może być wyższe niż wynagrodzenie prezesa zarządu kasy, w której ustanowiono zarządcę komisarycznego.

Art. 74.

Jeżeli ze sprawozdania finansowego sporządzonego przez zarząd kasy lub zarządcę komisarycznego wynika, że majątek kasy nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, a wierzyciele nie wyrażą zgody na ich pokrycie, sąd na wniosek wierzycieli lub Kasy Krajowej wydaje postanowienie o wykreśleniu kasy z rejestru, zawiadamiając o tym wierzycieli i Kasę Krajową. W takim przypadku nie przeprowadza się postępowania upadłościowego.

Art. 75.

Kasy są obowiązane:

- 1) zawiadomić Kasę Krajową i Komisję Nadzoru Finansowego o podjęciu lub zaprzestaniu działalności;
- 2) udostępnić upoważnionym osobom do wglądu księgi, bilanse, rejestry, plany, sprawozdania i inne dokumenty oraz umożliwić, na pisemne żądanie, sporządzenie kopii tych dokumentów i innych nośników informacji, jak również udzielić wyjaśnień żądanych przez te osoby;
- 3) niezwłocznie zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego i Kasę Krajową o środkach, jakie zostaną podjęte w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w ramach kontroli oraz nadzoru.

Art. 76.

1. W razie powstania w kasie straty bilansowej albo groźby jej wystąpienia, albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności, zarząd kasy niezwłocznie zawiadamia o tym Komisję Nadzoru Finansowego i Kasę Krajową oraz przystępuje do opracowania programu naprawczego. Kasa przedkłada program Komisji Nadzoru Finansowego wraz z opinią Kasy Krajowej oraz zapewnia jego realizację.
2. Komisja Nadzoru Finansowego może z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej, wyznaczyć kasie termin na opracowanie programu postępowania naprawczego, o którym mowa w ust. 1, oraz zlecić jego uzupełnienie lub ponowne opracowanie.
3. W razie zaniechania działań określonych w ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego może zobowiązać kasę do wszczęcia postępowania naprawczego.

Art. 77.

1. Komisja Nadzoru Finansowego może na uzasadniony wniosek Kasy Krajowej w kasie, która otrzymuje środki z funduszu stabilizacyjnego, na wniosek Kasy Krajowej, ustanowić kuratora nadzorującego wykonanie programu postępowania naprawczego.
2. Kuratorowi przysługuje prawo uczestniczenia w posiedzeniach organów kasy oraz uzyskiwania wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania jego funkcji.
3. Kuratorowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu wobec uchwał i decyzji zarządu i rady nadzorczej kasy. Oświadczenie o zamiarze wniesienia sprzeciwu zgłoszone na posiedzeniu rady nadzorczej lub zarządu wstrzymuje wykonanie uchwały lub decyzji.
4. Sprzeciw, o którym mowa w ust. 3, kurator wnosi do właściwego sądu gospodarczego w terminie 14 dni od daty podjęcia uchwały lub decyzji zarządu lub rady nadzorczej.
5. W przypadku braku wniesienia sprzeciwu do sądu w terminie, o którym mowa w ust. 4, lub w przypadku oświadczenia kuratora, że nie będzie zgłaszał sprzeciwu, uchwała lub decyzja, o których mowa w ust. 3, może zostać wykonana.
6. Kurator może zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zgromadzenia kasy. Przepis art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze stosuje się.
7. Od decyzji o ustanowieniu kuratora kasa może wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania decyzji. Przepisu art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.
8. Kurator składa Komisji Nadzoru Finansowego kwartalne sprawozdania ze swojej działalności zawierające ocenę realizacji przez kasę programu naprawczego. Sprawozdania przekazywane są także Kasie Krajowej.
9. Koszty związane z wykonywaniem funkcji kuratora obciążają koszty działalności kasy. Wynagrodzenie kuratora ustala Komisja Nadzoru Finansowego po zasięgnięciu opinii Kasy Krajowej, z tym że w kasach, w których w statutach przewidziano wynagrodzenie dla prezesa zarządu, wynagrodzenie kuratora nie może być wyższe niż wynagrodzenie prezesa zarządu kasy, w której ustanowiono kuratora.

10. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje kuratora nadzorującego wykonywanie programu naprawczego po zrealizowaniu tego programu przez kasę, a także w przypadku jego rezygnacji, niewłaściwego wykonywania funkcji lub też innych względów uniemożliwiających kuratorowi należyte wykonywanie tej funkcji.

Art. 78.

1. Komisja Nadzoru Finansowego może żądać informacji od Kasy Krajowej oraz wyjaśnień od członków organów Kasy Krajowej w zakresie niezbędnym dla wykonywania zadań z zakresu nadzoru.
2. Komisja Nadzoru Finansowego może wezwać Kasę Krajową do usunięcia w wyznaczonym terminie uchybień stwierdzonych w jej działalności.
3. W razie niewykonywania obowiązków określonych w ust. 1 i 2 Komisja Nadzoru Finansowego może nakładać na członków zarządu Kasy Krajowej kary pieniężne do wysokości trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia brutto danego członka zarządu, wyliczonego na podstawie wynagrodzenia za ostatnie 3 miesiące przed nałożeniem kary. Art. 72 ust. 2–5 stosuje się.

Art. 79.

1. W razie stwierdzenia, że Kasa Krajowa nie realizuje zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego lub działalność Kasy Krajowej jest wykonywana z naruszeniem prawa albo stwarza zagrożenie dla interesów kas, Komisja Nadzoru Finansowego, po uprzednim upomnieniu na piśmie, może:
 - 1) wystąpić do właściwego organu Kasy Krajowej o odwołanie prezesa, wiceprezesa lub innego członka zarządu Kasy Krajowej bezpośrednio odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości;
 - 2) zawiesić w czynnościach członków zarządu Kasy Krajowej, o których mowa w pkt 1, do czasu podjęcia uchwały w sprawie wniosku o ich odwołanie przez radę nadzorczą na najbliższym posiedzeniu; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji za Kasę Krajową w zakresie jej praw i obowiązków majątkowych.
2. Komisja Nadzoru Finansowego może także zawiesić w czynnościach członka zarządu Kasy Krajowej, w przypadku:
 - 1) przedstawienia mu zarzutów w postępowaniu karnym lub skarbowym;
 - 2) spowodowania znacznych strat majątkowych Kasy Krajowej.

Postanowienia ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

3. Do członków zarządu Kasy Krajowej stosuje się przepisy art. 71 ust. 5 i 6.

Art. 80.

1. Kasy obowiązane są przekazywać do Komisji Nadzoru Finansowego sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta oraz z odpisem uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.
2. Kasa Krajowa obowiązana jest przekazywać do Komisji Nadzoru Finansowego:
 - 1) zbadane sprawozdanie finansowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta oraz z odpisem uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego;
 - 2) sprawozdanie z prowadzonej działalności, w tym nie rzadziej niż raz na kwartał sprawozdanie z przeprowadzonych w kasach czynnościach kontrol-

nych oraz sprawozdanie z wykorzystania środków funduszu stabilizacyjnego.

3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego, w drodze rozporządzenia, ustala zakres, terminy i tryb przekazywania informacji sprawozdawczych przez kasy i Kasę Krajową do Komisji Nadzoru Finansowego, mając na uwadze zapewnienie sprawnego i efektywnego nadzoru nad kasami i Kasą Krajową.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 81.

W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, Nr 157, poz. 1241 i Nr 165, poz. 1316) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) jednostek organizacyjnych działających na podstawie Prawa bankowego, przepisów o obrocie papierami wartościowymi, przepisów o funduszach inwestycyjnych, przepisów o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przepisów o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, bez względu na wielkość przychodów,”;

- 2) w art. 50 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.”;

- 3) w art. 64 w ust. 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,”;

- 4) w art. 65 ust. 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) stwierdzenie stosowania się przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową do obowiązujących zasad w zakresie ostrożności, określonych w odrębnych przepisach, oraz stwierdzenie prawidłowości ustalenia współczynnika wypłacalności,”;

- 5) w art. 81 w ust. 2:

- a) w pkt 8 dodaje się lit. d w brzmieniu:

„d) szczególne zasady rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym,”;

- b) uchyla się pkt 10;

- 6) w art. 83 ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego – dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.”.

Art. 82.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.¹⁴⁾) art. 106d otrzymuje brzmienie:

„Art. 106d. Banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na mocy art. 105 ust. 4 mogą przetwarzać i wzajemnie udostępniać informacje objęte tajemnicą bankową, w przypadkach:

- 1) uzasadnionych podejrzeń, o których mowa w art. 106a ust. 3,
- 2) przestępstw dokonywanych na szkodę banków, instytucji kredytowych, oraz instytucji finansowych i ich klientów w celu i zakresie niezbędnym do zapobiegania tym przestępstwom.”.

Art. 83.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kierując się założeniami polityki pieniężnej Rada w szczególności:

- 1) ustala wysokość stóp procentowych NBP;
- 2) ustala stopy rezerwy obowiązkowej banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i wysokość jej oprocentowania;
- 3) określa górne granice zobowiązań wynikających z zaciągania przez NBP pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych;
- 4) zatwierdza plan finansowy NBP oraz sprawozdanie z działalności NBP;
- 5) przyjmuje roczne sprawozdanie finansowe NBP;
- 6) ustala zasady operacji otwartego rynku.”;

2) art. 38–41 otrzymują brzmienie:

„Art. 38. 1. W celu kształtowania podaży pieniądza i działalności kredytowej NBP gromadzi rezerwy obowiązkowe banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

2. Rezerwę obowiązkową banków stanowi wyrażona w złotych część środków pieniężnych w złotych i walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych, środków uzyskanych ze

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i poz. 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317 i Nr 168, poz. 1323.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 61, poz. 410, z 2008 r. Nr 209, poz. 1315 i 1317 oraz z 2009 r. Nr 69, poz. 589 i Nr 143, poz. 1164.

sprzedaży papierów wartościowych, z wyjątkiem papierów wartościowych zabezpieczonych hipotecznie o okresie wykupu powyżej pięciu lat oraz listów zastawnych o okresie wykupu powyżej pięciu lat, oraz innych środków przyjętych przez bank podlegających zwrotowi, z wyjątkiem środków przyjętych od innego banku krajowego, a także środków przyjętych od banku zagranicznego na podstawie umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy lub środków pozyskanych z zagranicy na co najmniej 2 lata oraz środków pozyskanych na podstawie umów o prowadzenie indywidualnych kont emerytalnych w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych.

3. Rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej stanowi wyrażona w złotych część środków pieniężnych w złotych i walutach obcych zgromadzonych na rachunkach w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej.
4. Banki spółdzielcze utrzymują rezerwy obowiązkowe w banku zrzeszającym, z którym są zrzeszone. Bank zrzeszający utrzymuje rezerwę obowiązkową zrzeszonych banków spółdzielczych na swoim rachunku w Narodowym Banku Polskim w kwocie odpowiadającej rezerwom obowiązkowym zrzeszonych w nim banków i własnym rezerwom obowiązkowym.
5. Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwy obowiązkowe w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej. Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa utrzymuje rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na swoim rachunku w Narodowym Banku Polskim w kwocie odpowiadającej rezerwom obowiązkowym spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

Art. 39. 1. Stopa rezerwy obowiązkowej może być zróżnicowana ze względu na umowny okres przechowywania środków pieniężnych, rodzaj waluty, a także rodzaj dokonywanych operacji finansowych stanowiących źródło pozyskania środków.

2. Suma rezerw obowiązkowych nie może przekroczyć:
 - 1) 30% sumy środków pieniężnych, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3, od wkładów na żądanie;
 - 2) 20% sumy środków pieniężnych, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3, od wkładów terminowych.
3. Zarząd NBP może zwolnić bank, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w okresie realizacji programu postępowania naprawczego.
4. Środki pieniężne z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej przekazywane są bankom, spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym oraz Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej.

Art. 39a. Banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa pomniejszają kwotę naliczonej rezerwy obowiązkowej o kwotę stanowiącą równowartość 500.000 euro, obliczoną według kursu średniego ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia miesiąca stanowiącego podstawę naliczenia rezerwy obowiązkowej, a w przypadku gdy w tym dniu nie ogłoszono takiego kursu, według ostatniego kursu ogłoszonego przed tym dniem.

Art. 40. 1. Zarząd NBP ustala:

- 1) zasady i tryb naliczania oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej;
- 2) rodzaje środków pieniężnych, których nie dotyczy obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej;
- 3) zasady naliczania oprocentowania rezerwy obowiązkowej i przekazywania środków pieniężnych należnych z tytułu tego oprocentowania.

2. Zarząd NBP może określać wysokość zapasu gotówki w złotych, którego utrzymywanie w kasach bankowych, spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej, będzie równoznaczne z utrzymywaniem rezerwy obowiązkowej w NBP.

Art. 41. 1. W razie naruszenia obowiązku określonego w art. 40 utrzymywania rezerwy, bank, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa lub Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, uiszcza na rzecz NBP odsetki od różnicy pomiędzy kwotą, która podlega utrzymywaniu na rachunkach, a kwotą faktycznie na tych rachunkach utrzymywaną.

2. Stawkę odsetek, o których mowa w ust. 1, uchwała Zarząd NBP w wysokości nie większej niż dwukrotna wysokość stopy oprocentowania kredytu lombardowego.

3. Zarząd NBP może wyrazić zgodę na nieuiszczanie przez bank, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową lub Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, odsetek, o których mowa w ust. 1, gdy bank, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa lub Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa jest w stanie zawieszenia, likwidacji albo upadłości.”;

3) art. 43 otrzymuje brzmienie:

„Art. 43. 1. W przypadku i na warunkach, o których mowa w art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711 i Nr 144, poz. 1176), NBP może udzielać kredytu Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

2. W przypadku zagrożenia płynności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, NBP może udzielić Kasie Krajowej kredytu na zasilenie funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 855), pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.”.

Art. 84.

W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 75 w ust. 1 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 855);”;

2) w art. 84 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nadzorem bankowym, na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe i ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.¹⁷⁾), nadzorem nad instytucjami pieniądza elektronicznego, na podstawie ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych, oraz nadzorem nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową, na podstawie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 855);”.

Art. 85.

W ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową, sprawowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 855).”;

2) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku, przez realizację celów określonych, w szczególności w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawie z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych, ustawie z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwesty-

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 123, poz. 803, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367 oraz 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97 i Nr 168, poz. 1323.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 61, poz. 410, z 2008 r. Nr 209, poz. 1315 i 1317 oraz z 2009 r. Nr 69, poz. 589 i Nr 143, poz. 1164.

¹⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 49, poz. 328, z 2008 r. Nr 209, poz. 1317, Nr 228, poz. 1507 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649 i Nr 165, poz. 1316.

cyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego oraz ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. poz. 855).”;

3) w art. 12 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć także określonych w przepisach o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych rozstrzygnięć co do istoty sprawy w zakresie:

- 1) wydawania zgody na powoływanie trzech członków zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, w tym prezesa;
- 2) zatwierdzenia prezesa lub członka zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej;
- 3) wydawania zgody na powołanie prezesa zarządu kasy;
- 4) zatwierdzania prezesa zarządu kasy;
- 5) podwyższenia limitu rezerwy płynnej;
- 6) ustanowienia i odwołania kuratora;
- 7) wydawania decyzji o ustanowieniu zarządcy komisarycznego;
- 8) zmiany statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej;
- 9) zatwierdzenia statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.”.

Art. 86.

1. Kasy, w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, wystąpią do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie:
 - 1) statutów dostosowanych do przepisów ustawy;
 - 2) prezesów zarządów.
2. Kasa Krajowa, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, wystąpi do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zatwierdzenie:
 - 1) statutu dostosowanego do przepisów ustawy;
 - 2) członków zarządu.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przepisu art. 8 ust. 2 nie stosuje się. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu kasy art. 8 ust. 3 stosuje się odpowiednio.
4. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia prezesa zarządu kasy art. 21 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, przepisu art. 53 ust. 2 nie stosuje się. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu Kasy Krajowej art. 53 ust. 3 stosuje się odpowiednio.
6. Do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia członków zarządu art. 51 ust. 1 zdanie 2, ust. 2 i ust. 3 stosuje się odpowiednio.
7. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, lub ust. 2 pkt 2 w przewidzianych terminach lub po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie odmowy zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego osoby, której wniosek taki dotyczy, mandat związany z pełnioną przez tę osobę funkcją wygasa.

Art. 87.

Kasy obowiązane są w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy do przeprowadzenia audytu zewnętrznego i przekazania jego wyników Komisji Nadzoru Finansowego, Kasie Krajowej, ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, Narodowemu Bankowi Polskiemu, Komitetowi Stabilności Finansowej oraz Krajowej Radzie Spółdzielczej. Audyt przeprowadza biegły rewident.

Art. 88.

Przepisy art. 50 ust. 4 i art. 64 ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 81, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2010 r.

Art. 89.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 81, zachowują moc do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. d ustawy, o której mowa w art. 81, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 90.

Dotychczasowe przepisy w zakresie współczynnika wypłacalności wydane przez Kasę Krajową zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 24 ust. 6.

Art. 91.

- ¹⁹⁾ W terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy ze środków funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 55, mogą być finansowane wydatki na pokrycie roszczeń członków kas z tytułu zgromadzonych w kasach środków pieniężnych – w przypadku ogłoszenia upadłości takiej kasy lub prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek tej kasy nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, z zastrzeżeniem ust. 2.
- W przypadku ogłoszenia upadłości kasy posiadającej dobrowolny system ubezpieczenia środków pieniężnych członków lub ogłoszenia upadłości takiej kasy ze względu na to, że jej majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, roszczenia członków kasy zaspokajane są w pierwszej kolejności w ramach tego systemu.
- W latach 2009–2010 w przypadku wyczerpania środków funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 55 niniejszej ustawy, i wystąpieniu zagrożenia stabilności systemu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, Narodowy Bank Polski może udzielić Kasie Krajowej kredytu krótkoterminowego, na uzupełnienie środków tego funduszu, w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 oraz art. 36 niniejszej ustawy, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym w wyniku uwzględnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 stycznia 2012 r. sygn. akt Kp 10/09 (M.P. poz. 20).

Art. 92.

Traci moc ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.²⁰⁾).

Art. 93.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 24 ust. 5, który wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia, art. 24 ust. 6, który wchodzi w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia, art. 83 pkt 1 i 2, które wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia.

²⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2001 r. Nr 8, poz. 64 i Nr 100, poz. 1081, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2004 r. Nr 68, poz. 623 i Nr 146, poz. 1546, z 2006 r. Nr 183, poz. 1354 oraz z 2009 r. Nr 50, poz. 403 i Nr 127, poz. 1045.